

Datum 2019-08-29
Författare Per Håkansson, tf chefsjurist

FI Dnr 19-18812

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 408 980 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Promemoria med anledning av fråga om jäv i tillsynen av Swedbank

Rättslig reglering

Av 16 § förvaltningslagen (2017:900) framgår följande:

Den som för en myndighets räkning tar del i handläggningen på ett sätt som kan påverka myndighetens beslut i ärendet är jävig om

1. han eller hon eller någon närstående är part i ärendet eller annars kan antas bli påverkad av beslutet i en inte oväsentlig utsträckning,
2. han eller hon eller någon närstående är eller har varit ställföreträdare eller ombud för en part i ärendet eller för någon annan som kan antas bli påverkad av beslutet i en inte oväsentlig utsträckning,
3. han eller hon har medverkat i den slutliga handläggningen av ett ärende hos en annan myndighet och till följd av detta redan har tagit ställning till frågor som myndigheten ska pröva i egenskap av överordnad instans, eller
4. det finns någon annan särskild omständighet som gör att hans eller hennes opartiskhet i ärendet kan ifrågasättas.

Om det är uppenbart att frågan om opartiskhet saknar betydelse, ska myndigheten bortse från jäv.

Av förarbeten till bestämmelsen framgår bl.a. följande. Även den nya förvaltningslagen bör innehålla en s.k. generalklausul, dvs. en bestämmelse som fångar upp sådana situationer som inte direkt omfattas av de ovan behandlade jävsgrunderna, men där det finns någon annan särskild omständighet som gör att handläggarens opartiskhet ändå med fog kan ifrågasättas (s.k. delikatessjäv). I propositionen till 1971 års förvaltningslag nämndes några exempel på fall som bör bedömas enligt den generalklausul som för närvarande finns i 11 § första stycket 5 FL. De exempel som nämndes var att någon är uppenbar vän eller ovän med den som är part, ekonomiskt beroende av en part eller intressent eller är engagerad i saken på ett sådant sätt att misstanke lätt kan uppkomma att det brister i förutsättningarna för en opartisk bedömning (prop. 1971:30 del 2 s. 343 och 356). (se prop. 2016/17:180 s. 98)

Fråga om eventuellt jäv

Swedbanks styrelse har utsett Jens Henriksson till vd och koncernchef för Swedbank.

Finansinspektionens generaldirektör Erik Thedéen anställdes som vd för KPA Pension år 2015. KPA Pension är ett företag som samägs av Folksam och SKL. Vid denna tidpunkt var Jens Henriksson koncernchef för Folksam, samt ordförande i KPA Pensions styrelse. Erik Thedéen var anställd under cirka ett halvår och lämnade på eget initiativ sin anställning i KPA Pension. Han tillträdde som generaldirektör för Finansinspektionen i oktober 2015.

Erik Thedéen är inte privat vän med Jens Henriksson. Någon annan grund för jäv finns inte. Det innebär att det inte finns någon omständighet som gör att Erik Thedéens opartiskhet i förhållande till Swedbank kan ifrågasättas.